Васіль Зуёнак – адзін з самых вядомых сучасных беларускіх паэтаў пакалення «шасцідзесятнікаў», на плечы якіх сёння надзейна абапіраецца ўвесь шмат'ярусны гмах нацыянаяьнай літаратуры. Яны здолелі з немалым поспехам праявіць сябе ва ўсіх яе відах і жанрах.

MyShared

Як становяцца паэтамі? Кажуць, што паэтамі нараджаюцца. Магчыма. Васіль Зуёнак— адзін з самых вядомых сучасных беларускіх паэтаў — адказвае на гэта пытанне так:

З табою не спраўлялі
мы заручын,
Сватоў не засылаў я.
Ты сама
Прыйшла аднойчы
песняю нягучнай...
І з хвілі той спакою
мне няма...

MyShared

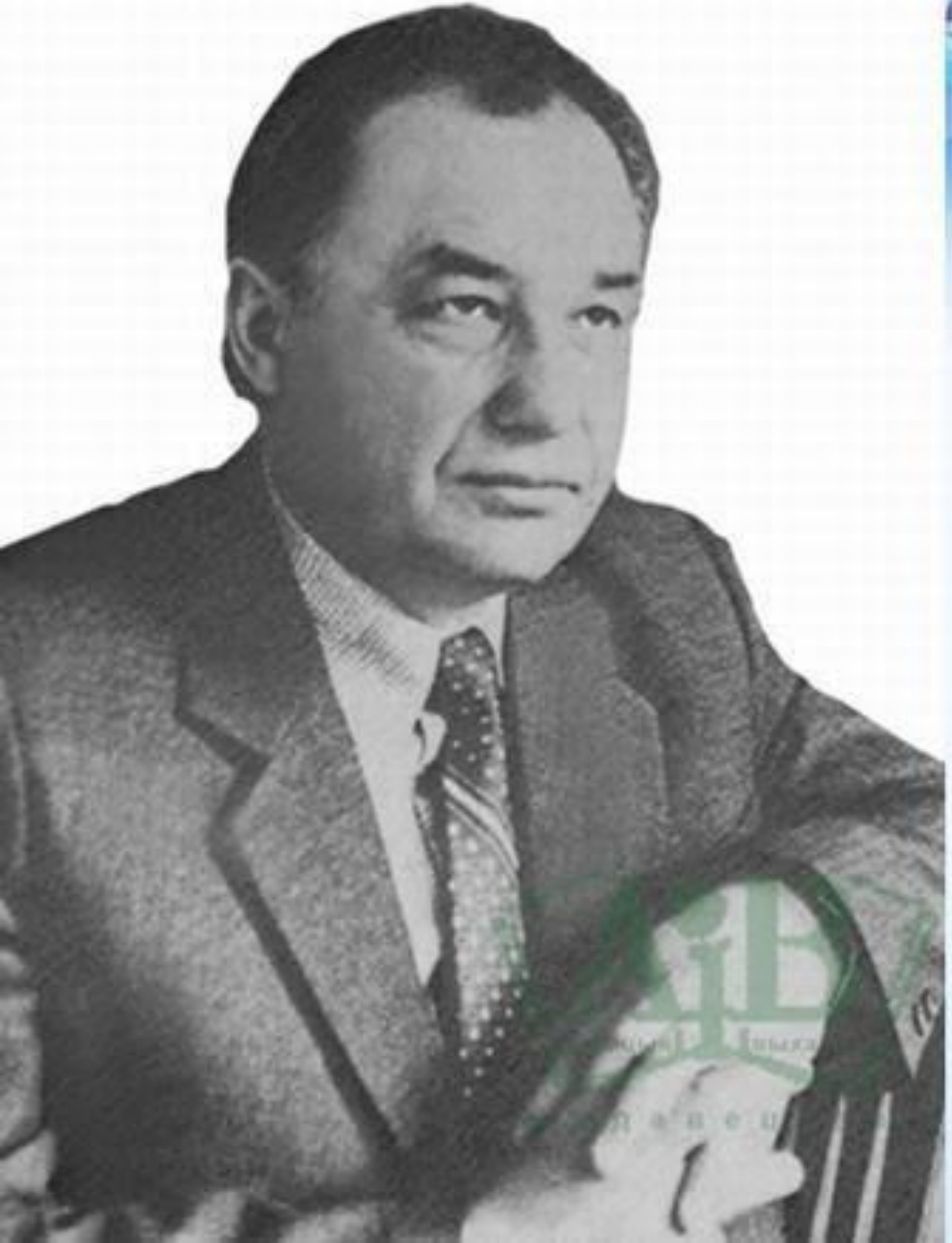

Васіль Васільевіч Зуёнак нарадзіўся 3 чэрвеня 1935 г. у вёсцы Мачулішча Крупскага раёна Мінскай вобласці у сялянскай сям'і. Бацькі працавалі па гаспадарцы — аралі, сеялі, збіралі ўраджай. Сын спасціг сялянскую навуку рана, быў і пастушком, і касцом, і аратым, і малацьбітом.

Касіць? Давай. Араць?
Будзь ласкаў: Трымала плуг рука мая...
У пяць цапоў — не ў ладкі — пляскау
У тым, сорак чацвёртым, я.

(«На сэрцы — неспакою камень...»)

Паэзію не выбіраюць — яна сама выбірае. З Васілём Зуёнкам гэта здарылася яшчэ ў школьныя гады, калі свет упершыню адкрыўся перад ім у сваім першародным бляску і хараstве, натуральнасці фарбаў жыццёвай прыгажосці, прымусіў дзівіцца зямной красе.

MyShared

Жыццёвы шлях паэта

Пару дзяцінства азмрочыла вайна, якая потым не раз адгукнецца ў творах. Яна пакінула трагічны след у душы на ўсё яго астатняе жыццё...

Да вайны пайсці ў школу не давялося, але чытаць і пісань навучыўся рана, яшчэ да школы. У 1944 г. прыйшло вызваленне, расчыніла дзверы Мачулішчанская пачатковая школа, якую Васіль Зуёнак скончыў фарсіраваным тэмпам —за два гады. Тады ж захапіўся паэзіяй, пачаў пісаць вершы сам. Тыя, каму юны паэт адважыўся паказаць свае першыя «спробы пяра», раілі вучыцца.

Пасля заканчэння Узнацкай сямігодкі бацька Васіль Захаравіч адвёз сына ў Барысаў — там было педвучылішча. На развітанне даў некалькі чырвонцаў. У Барысаве творчая дзейнасць маладога паэта працягвалася далей. Тут ён убачыў свае вершы надрукаванымі ў раённай газеце. Скончыўшы педвучылішча, з дыпломам выдатніка, ён апынуўся ў Мінску на аддзяленні журналістыкі Белдзяржуніверсітэта і з самага пачатку універсітэцкай вучобы трапіў у літаратурнае асяроддзе, жыў у адным інтэрнаце з будучымі пісьменнікамі:Вячаславам *Адамчыкам, Міколам Арочкам, Рыгорам Барадуліным, Сымонам Блатуном, Генадзем Бураўкіным, Анатолем Вярцінскім, Леанідам Гаўрылкіным, Нілам Гілевічам, Віктарам Карамазавым, Арсенем Лісам, Міхасём Стральцовым, Барысам Сачанкам.*

MyShared

Савецкі перыяд творчасці

Пасля заканчэння ў 1959 г. універсітэта малады журналіст пайшоў працаваць у газету «Рабочае юнацтва», а затым «Піянер Беларусі». З 1966г. па 1972г. – намеснік галоўнага рэдактара часопіса “Маладосць”. З 1972г. – галоўны рэдактар часопіса “Бярозка”. Быў членам КПСС. З’яўляецца кандыдатам філалагічных навук.

MyShared

Паэзія для дзяцей

Праца ў дзіцячых выданнях абудзіла ў ім захапленне паэзіяй для дзяцей, і ён сам пачаў для іх пісаць. Пачалі выходзіць кнігі «Вясёлы калаўрот» (1965). «Жылі-былі пад вадой» (1969), «Сонечны клубочак» (1974).

Вы не бачылі, сябры, —
Зоркі выпалі у бары.
Дзе ні глянеш,
на паляне —
Усё гарыць чырвоным
ззяннем
Пад лістамі, ля
пянькоў—
Сотні зыркіх аганькоў.

MyShared

Зуёнак пісаў выдатныя вершы для дзяцей. «Бадзірог»

Бадзірог, Бадзірог —
Не пускае за парог:
Дзеці ў хаце туляцца,
А ён— ідзе па вуліцы,
Бэкае і мэкае,
Ледзь не кукарэкае,
Уцякайце — хто куды
Ад рагатае бяды!..
Раптам бачыць Бадзірог
Новыя вароты —
І з усіх чатырох,
І з усёй ахвотай:
«Што — хіба я не
баран?!» —
Паімчаўся на таран!
Ну а потым —
Што было там? —
Зараз вам усё скажу:
Дзве прабоіны ў варотах
І аўчынка на кажух.

MyShared

Першы зборнік «дарослай» лірыкі «Крэсіва» з'явіўся ў 1966 г. Ён адкрываўся наступным вершам:

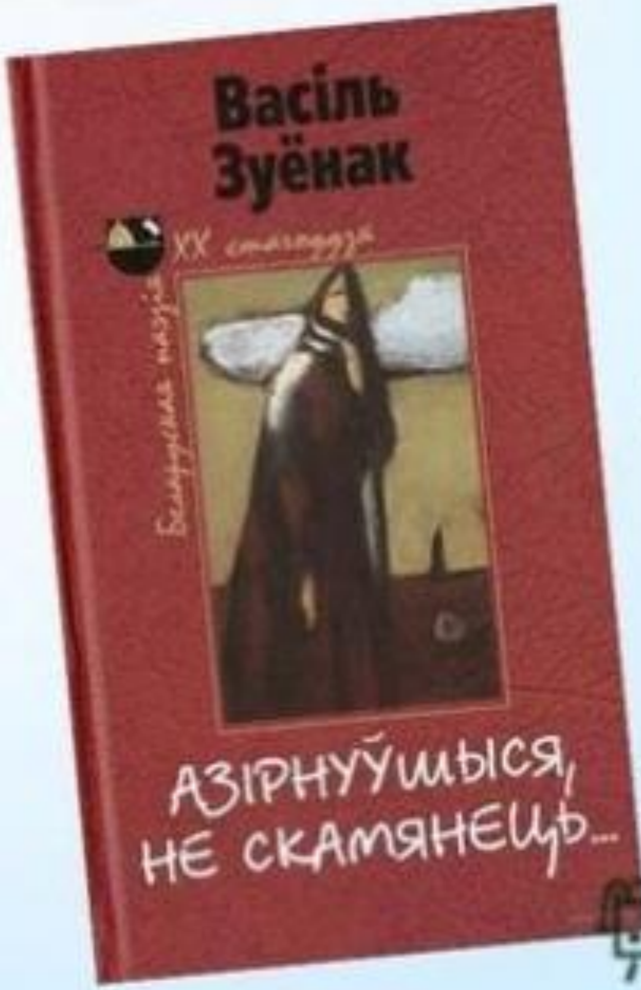

Мільёны год.
мільёны год
Да сонца
З цемсні ірвуся.
Мільёны год,
мільёны год
Іду.
Іду —
І не спынюся
На ніве смерці і жыцця
Мне вечна юным бышь аратым.
Бо ўсіх пачаткаў
Я — працяг
Усіх працягаў
Я — пачатак.

MyShared

Паэзія В. Зуёнка рознымі шляхамі, але ўвесь час развіваецца па лініі ўзбагачэння духоўнага свету лірычнага героя. **Лірыка кахання** дапамагае глыбей і паўней адчуць і пазнаць багацце душы і прыгажосць чалавечых адносін у іх унутранаіі паўнаце і шматграннасці. Сюды можна аднесці такія вершы як “Абяцаю ночы бяссонныя...”, “Нахіляўся, як дзікі лясун...”, “Аднойчы” і інш.

Буду
садам тваім па вясне.
Буду
ў полі сцяжынкан забытай:
Перапёлка
на золку засне —
Прыбягай дажынаць сваё жыта
Буду
цёплаю муравой
На тваіх лугах-сенажацях.
Буду
ў Нёмана сіні сувой.
Як русалку, цябе спавіваць я.
Буду
раніцай легкім дымком
Над страхой тваёй віцца ў просінь.
Буду
ціхім дамавіком
Сны жаданыя ў хату прыносіць."'
« Не бяжы, не уцячэш ад сябе...»

MyShared

Тэма вайны ў творчасці В.Зуёнка

Сялянская аснова не звужае грамадскія далягляды паэта, не аддзяляе яго ад іншых. З іншымі яго лучыць якраз асабіста перажытае і выпакутаванае.

Гаворка ідзе пра нястачы **ваеннай пары** , вядомыя аўтару не з чужых вуснаў. Асабісты вопыт абумовіў яскравую вобразнасць, незвычайнае багацце мовы, канкрэтыку і эмацыянальнасць.
Тэма народных выпрабаванняў у гады вайны прысутнічае ў яго творчасці, пачынаючы з самых першых вершаў. Вайна са сваім трагізмам і героікай, драматызмам і самаадданай барацьбой народа за жыццё фарміравала светаўспрыманне паэта і ў многім вызначыла яго сучасны погляд на рэчы.

Я знаю хлеб.
Было ладункаў! —
З сурэпкай, з конскім шчаўлюком.
З карой, з чырвонаю мядункай
Ды з жалудовым крупчаком
З сухой скарынкаю ваеннай.
Што, як шынелік той, — лубком,
З бензінным духам пасля змены,
З вясельным сонечным хмяльком...
Пракіслы, ёлісты. гаркавы —
За усё на свеце саладзей...

MyShared

Асаблівая пяшчота да маці тых, хто не вярнуўся з вайны: муж, адзіны сын... Гэтыя пачуцці цяжка перадаць, але В.Зуёнак па-майстэрску перадае іх і ў радках гучыць абяцанне не страціць здабытае нашымі продкамі. У якасці прыкладаў можна прывесці наступныя вершы: “З вайны сустрэлі мацяркі сыноў...”, “Бо наваліўся б лістабой у маі...”, “Помнік” і інш.

Прэміі і ўзнагароды:

- Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1974) за кнігу вершаў «Сяліба»
- Дзяржаўная прэмія БССР імя Янкі Купалы (1982) за паэму «Маўчанне травы».

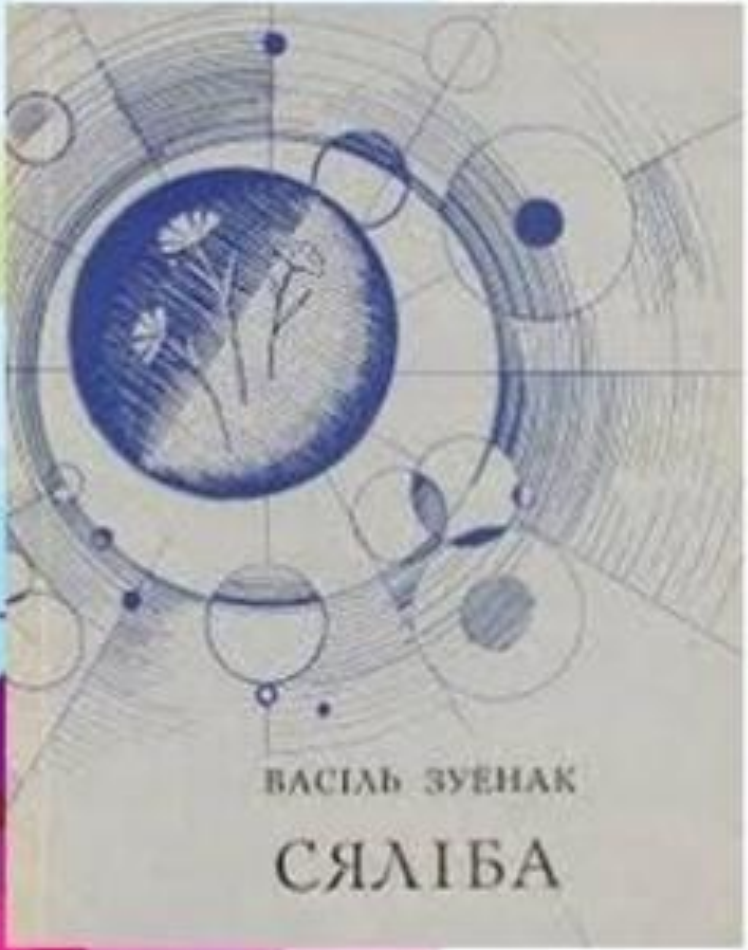

Ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга

MyShared

Паэзія В. Зуёнка – цікавая, смелая, глыбокая – круты палявы замес, настоены на багатым душэўным вопыце паэта. Тут знайшоў глыбокае адлюстраванне наш складаны век, перашыванні сучасніка, суровая памяць вайны, узаемасувязь асобы, прыроды і грамадства, працоўная мараль і этыка сённяшняга чалавека, выявілася схільнасць паэта да маштабнага, асацыятыўна-ўзбуйнёнага вобраза, яркіх фарбаў і колераў. У метафары "праўда зерня", да якой звяртаецца паэт, закладзена сутнасць яго мастакоўскай канцэпцыі, успрыманне свету, цікавасць да вытокаў, імкненне глядзець у корань.

MyShared

СПАСИБО ЗА ВНИМАНИЕ!